

EEN
WERELD
ZONDER
KUNST
IS EEN
WERELD
ZONDER
ZIEL

Cathelijne
Blok

*Nijgh
& Van
Ditmar*

Een
manifest

‘De haat tegen
zal verdwijnen
dictators zullen
De kunst zal

gen mensen
wijnen, de
llen sterven.
zal blijven.'

Met deze krachtige woorden kreeg de Oekraïense president Volodimir Zelensky een staande ovatie tijdens de openingsceremonie van het 75ste filmfestival van Cannes. In zijn toespraak benadrukte hij de onmiskenbare relatie tussen kunst en realiteit, waarbij hij teruggrijpt op de impact van Charlie Chaplins komische film *The Great Dictator* uit 1940. Deze film was niet alleen een scherpe aanklacht tegen de Tweede Wereldoorlog en de dictatuur van Adolf Hitler, maar ook een voorbeeld van hoe kunst de macht heeft om mensen te mobiliseren en bewustzijn te creëren. Zelensky's woorden herinneren ons eraan dat de filmindustrie, net als andere vormen van kunst, een essentiële rol speelt in het verzet tegen onderdrukking en de strijd voor vrijheid. In de schaduw van oorlog en onderdrukking is het de kunst die ons herinnert aan onze gemeenschappelijke menselijkheid en hoop. Zelensky's oproep benadrukt dat, zelfs in de donkerste tijden, kunst de kracht heeft ons te verenigen en ons te herinneren aan essentiële waarden, als wapen in de strijd tegen onrecht. Het vermogen van kunst om te inspireren, te verbinden en te pleiten voor gerechtigheid is cruciaal, vooral in tijden waarin de menselijkheid op de proef wordt gesteld.

Ik schrijf dit manifest omdat het in deze verwarrende tijden belangrijk is uit te spreken dat kunst laat zien wie wij zijn. *Kunst heeft de kracht om ons te veranderen.* Ik zou zelfs willen stellen dat ze de diepste lagen van onze menselijke ziel onthult. In een tijd waarin kunst steeds vaker wordt gemarginaliseerd en zelfs bedreigd, is het belangrijk ons hard te maken voor het belang en de noodzaak van kunst. Kunst maakt ons bewust van ongelijkheden, zegt dingen die vaak niet hardop worden gezegd en stelt ons in staat verder te kijken dan onze eigen ervaring. Zonder kunst zouden we vastzitten in een wereld zonder nieuwe perspectieven, zonder vooruitgang en zonder verandering. Een toekomst die we ons niet kunnen veroorloven. Dit manifest stelt niet de vraag waarom kunst belangrijk is, *het trekt een streep.*

Kunst is
geen *luxe*,

ze is
een *taal*.

In de wereld van nu, vol politieke omwentelingen, oorlogen en toenemende polarisatie, staat kunst onder druk. Ze wordt bedreigd omdat ze confronteert, vragen stelt en bestaande systemen bevraagt. Maar juist in die bedreiging zit ook haar kracht. In tijden van conflict bloeit kunst op als vorm van verzet, troost en verbinding. In onder andere Oekraïne, Afghanistan, Soedan, Syrië, Palestina en Iran zien we hoe kunstenaars, vaak tegen de stroom in, blijven scheppen, spreken en raken. Kunst is kwetsbaar, maar ook ons krachtigste wapen.

Kunst is een taal waar woorden tekortschieten, die vormgeeft aan onze tijdgeest. Zonder kunst zouden we blind zijn voor de schoonheid en de tragedie om ons heen. Een wereld zonder kunst is een wereld zonder spiegel, zonder de stem die fluistert, schreeuwt of zingt over wat het betekent om mens te zijn. Het laat ons iets zien wat we zelf soms niet kunnen of durven uitspreken. Denk aan een liedje dat precies verwoordt hoe je je voelt, of een schilderij dat je raakt zonder dat je weet waarom. Zonder die spiegel verliezen we iets essentieels, aangezien ze ons helpt om niet alleen de wereld beter te begrijpen, maar ook onszelf.